

6
ROČNÍK 12

25. října 2002

V ČÍSLE:

Setkání chirurgů z České a Slovenské republiky • Slovo má dr. K. Edwards, nový držitel čestného doktorátu UP • Představujeme kandidáta na funkci děkana LF UP

V pátek 18. 10. skončila lhůta, v níž mohli členové akademické obce UP podávat návrhy na kandidáty na funkci rektora UP pro další funkční období. Do tohoto data obdržela volební komise AS UP celkem osm návrhů. S kandidaturou vyslovili souhlas prof. J. Mačáková, CSc., současná rektorka UP, prof. V. Šimánek, DrSc., přednosta Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP, a doc. J. Šteigl, CSc., současný děkan PdF UP. Všichni tři se akademické obci UP představili na setkání v aule Právnické fakulty UP 23. 10.

-red-, foto -tj- ▶

Návštěva prof. A. Plasschaerta na stomatologickém směru LF UP

■ Naše republika, která se chystá na vstup do EU, cítí nutnost změny a přizpůsobení se studijnímu plánu zubního lékařství EU. Proto dne 11. 10. 2002 zavítal na Lékařskou fakultu UP prof. Alphons Plasschaert, Ph.D., vedoucí oddělení konzervativní stomatologie Lékařské fakulty Katolické univerzity v Nijmegen v Nizozemí. Byl hostem prof. J. Pazdery, CSc., přednosta Kliniky ústní, čelistní a obličejové chirurgie, který inicioval jeho návštěvu.

Po přijetí děkanem LF UP doc. Č. Čihalíkem, CSc., absolvoval prof. Plasschaert prohlídku všech tří stomatologických klinik a zhlédl praktickou výuku studentů. Prof. Plasschaert je v Nizozemí předsedou komise pro úpravu studijního plánu zubního lékařství a v Šimkové sále II. stomatologické kliniky přednášel studentům a učitelům stomatologického směru na téma *Studijní plán zubního lékařství a jeho změny*. Po přednášce proběhla živá diskuse se studenty a učiteli.

Další, velmi důležitou součástí programu návštěvy prof. Plasschaerta bylo odpolední jednání na Rektorátu UP o možnosti vzájemných výměnných studijních pobytů našich a nizozemských studentů. Tohoto jednání se za LF UP zúčastnili MUDr. I. Oborná a prof.

J. Pazdera. Věříme, že tyto výměnné studijní pobyty prospějí zejména ke zvýšení profesionální úrovně našich studentů zubního lékařství.

Večer se pak uskutečnil v chrámu Panny Marie Sněžné koncert vážné hudby, na kterém prof. Plasschaert zahrál na vlastnoručně vyrobených houslích skladby autorů J. S. Bacha, G. F. Händla, G. Ph. Telemanna a D. Scarlattiho. Na varhany ho doprovázel doc. P. Majer z Kliniky ústní, čelistní a obličejové chirurgie, který koncert zakončil improvizací na chorálové téma *Alleluja* (oba na snímku).

MUDr. Z. Kadlec, prom. roč. 2001, L. Vyroubalová, studentka 5. ročníku stomatologie LF UP

Academia film v podzimním termínu

■ V průběhu Kolegia rektorky UP prof. J. Mačákové (16.10.) informoval o přípravách festivalu Academia film Olomouc 2003 jeho ředitel PhDr. R. Hladký. Osmatřicetý ročník se uskuteční v podzimním termínu, a to **od 29. 9. do 2. 10. 2003**. Mottem připravovaného ročníku se stane Evropská unie. Z analýz předchozích ročníků vyplynulo, že festival je stále uzavřený. Proto se domnívám, že by organizační tým měl být rozšířen, a to jak o zástupce Statutárního města Olomouce, tak o zástupce Olomouckého kraje. AFO by tedy mělo oslovit nejméně celý kraj, řekl PhDr. R. Hladký Kolegiu rektorky UP, které k tomuto návrhu nemělo připomínek.

Třicátý osmý ročník Academia filmu by se letos měl rozdělit do dvou částí. Tou první by byly tzv. „spanilé jízdy“, během nichž by se lidé z různých koutů kraje díky projekcím dozvídali o festivalu ještě před jeho začátkem. Druhou částí by byl sám festival (soutěžní projekce rozdělené do tematických bloků, mimosoutěžní projekce, semináře s projekcí, besedy s tvůrci, doprovodný kulturní program). Zaměření festivalu vychází z poměrně širokých možností tématu EU; počítá se s aktivní účastí hostů – politiků, komentátorů.

-map-

Navrženo celkem osm kandidátů

■ Řízení o návrhu na jmenování rektorem UP vyhlásil Akademický senát UP na svém zasedání dne 18. 9. 2002; do 18. 10. mohl AS UP podat návrh na kandidáta na funkci rektora UP každý člen nebo skupina členů akademické obce UP. Po uplynutí této lhůty obdržela volební komise AS UP celkem osm návrhů na kandidáta na funkci rektora: **prof. J. Mačáková, CSc.**, rektorka UP, **prof. V. Šimánek, DrSc.**, přednosta Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP, **doc. J. Šteigl, CSc.**, děkan PdF UP, **prof. L. Dvořák, CSc.**, proděkan PŘF UP, **doc. R. Horák, CSc.**, prorektor UP, **doc. V. Řehan, CSc.**, děkan FF UP, **doc. J. Schulz, CSc.**, Katedra historie FF UP, a **MUDr. Z. Zlámal, CSc.**, Klinika chirurgie I. LF UP, předseda AS UP. S kandidaturou vyslovili souhlas první tři navržení (viz výše).

Do doby uzavěrky tohoto čísla zveřejnili na webových stránkách UP teze svého volebního programu a programové prohlášení prof. J. Mačáková, CSc., a prof. V. Šimánek, DrSc. (viz www.upol.cz/Aktuality).

Volba kandidáta na funkci rektora UP se uskuteční dne **6. 11. 2002** na zasedání Akademického senátu UP.

-red-

Pozvání do konviktu

Přestěhováním uměnovědných kateder do konviktu skončila jejich první, dvanáctiletá etapa: na jejím počátku byla Katedra věd o umění, kterou v roce 1990 zakládal doc. J. Stýskal, CSc. Slavnostní otevření Uměleckého centra UP 4. 11. tedy bude nejen krokem do budoucnosti, ale zároveň bilancí uplynulého. Zveme proto všechny bývalé kolegy a naše absolventy z Katedry teorie a dějin dramatických umění: navštívte nás v tento den, rádi vás přivítáme a provedeme konviktem. I vy se zde potkáte se svými přáteli a kolegy. Bilancování bude probíhat od 11.30 hodin až do pozdního večera. Očekáváme vaši obětavou pomoc!

Doc. J. Stefanides, FF UP

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Rektorka UP si dovoluje Vás pozvat na devátou přednášku z cyklu *Výročních přednášek k počtě J. L. Fischera*, prvního rektora obnovené olomoucké univerzity, jejichž tradice byla založena v roce 1994, k 100. výročí narození J. L. Fischera.

Vědecká rada UP poctila svým výběrem
**Em. Univ.-Prof. DDR.
Otu Weinbergera, Dr. h. c.,
významného evropského odborníka
v oboru filozofie práva.**

Přednášku s názvem
**Instituce a informace (Úvaha z oblasti
sémantiky, logiky a politikologie)**
pronese na slavnostním zasedání vědeckých
rad UP ve středu 6. 11. 2002 v 10 hod.
v aule FF UP, Křížkovského 10, Olomouc.

Vydavatelství UP ve

Vydavatelství UP Vás zve k prezentaci publikace J. Polišenský – I. Barteček: *Dějiny Iberského poloostrova*, která se uskuteční v pátek 1. 11. 2002 v 11.30 v prodejní učebně UP (Zbrojnice). Úvodní slovo má prof. L. Hrabová.

-iba-

Jen několik řádků

Koho na post rektora /II/?

Prezentace kandidátů na funkci rektora UP je už tedy za námi. Kandidáti byli tři a do auly PF UP si je přišlo vyslechnout poměrně dost členů akademické obce UP. Od předsedy AS UP MUDr. Z. Zlámal, který jednání řídil, dostal každý kandidát patnáct minut na své vystoupení; jejich pořadí určil los.

První vystoupil doc. J. Steigl (děkan PdF UP, antropolog). Jeho projev mi připadl příliš obecný, málo konkrétní, v duchu „jetřebismu“, a nepřekročil nijak přesvědčivě zájmovou sféru UP jako pouhé regionální školy bez vědy, výzkumu, podnikatelských a mezinárodních ambic. Prof. V. Šimánek (LF UP, chemik) koncipoval svůj projev z pohledu kvality a pozice UP mezi evropskými univerzitami; jeho mezinárodní zkušenost a rozhled byly zřejmé. Dost času věnoval ujištění o autonomii fakult a neúčelnosti „impakt“ faktorů a SCI pro hodnocení výsledků práce jiných fakult než Přírodovědecké a Lékařské. Text programového prohlášení prof. J. Mačákové (rektorky UP, patofyzioložky) dostali přítomní v tištěné podobě, mohla se proto omezit jen na komentář, který byl věcný a prozrazoval dobrou orientaci ve všech univerzitních aktivitách a problémech aktuálního stavu a pozice UP ve státě. Projevila se tu pozitivně její zkušenost z tříletého zastávání rektorské funkce.

Následovala diskuse, v níž zaznělo mnoho otázek, včetně *Nebeského globu a Uměleckého centra UP*, mezi nimi i kritická připomínka Ing. Látala ke členství prof. Šimánka v KSČ před rokem 1989.

Zarazilo mne, že na početném shromáždění se nikdo nezeptal, co čeká zaměstnanec a studenty UP, vstoupí-li ČR do EU a jak jsme na změnu připraveni – ani odboráři. Sám jsem měl jménem *Žurnálu* dvě otázky na všechny tři kandidáty: „Jak chcete řešit problém stárnutí pedagogického sboru UP?“ a „Co považujete za nejdůležitější cestu a prostředek k integraci UP do struktur EU?“ Jejich odpovědi mne neuspokojily.

Až v autě, ve kterém mne vezl prof. Dvořák domů, jsem s potěšením vyslechl jeho poznámku o tom, že u nich na PrF habitují lidé ve 32 letech a profesuru získávají pětáctřicetiletí. To je přece velmi pozitivní zpráva.

M. Hejtmánek

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

UP na mezinárodním knižním veletrhu ve Frankfurtu nad Mohanem

■ Ve dnech 9. 10. – 14. 10. 2002 proběhl ve Frankfurtu nad Mohanem 54. mezinárodní knižní veletrh. Nutno konstatovat, že rok od roku je vystavovatelů méně, jde však o všeobecný trend, který lze pozorovat nejenom na knižních veletrzích. Přesto stánek České národní expozice o celkové rozloze 18x10 m byl důstojným prostorem pro expozici knih i místem určeným pro jednání s obchodními partnery. V rámci národní expozice vystavovalo celkem 38 firem. Mezi nimi byly i vydavatelé tří vysokých škol – Univerzita Karlova v Praze, VUT v Brně a Univerzita Palackého v Olomouci.

Vydavatelství Univerzity Palackého se při výběru knih pro expozici tentokrát zaměřilo především na periodika (*Biomedical Papers*, *Studia Theologica*, *Gymnica*, *AUPO Mathematica*), publikace z ediční řady *Verbum*, jejíž vydávání iniciuje Katedra historie FF, a na publikace, které jsou vydávány v cizích jazycích. V rámci obchodních a partnerských jednání na veletrhu byl projednán nákup práv na překlady do českého jazyka od francouzského nakladatelství *Larousse*,

polského nakladatelství *Wydawnictwo Naukowe* a amerického nakladatelství *Elsevier*.

-dz-, foto -rh-

Jednání o provozu Uměleckého centra UP pokračují

■ Na základě iniciativy děkana Pedagogické fakulty UP doc. J. Šteigla, CSc., proběhlo 18. 10. 2002 v bývalém jezuitském konviktu jednání, kterého se zúčastnili zástupci pěti kateder sídlících v budově, dále rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., prorektor UP doc. R. Horák, CSc., kvestor UP Ing. J. Jirka, děkani PdF a FF UP doc. J. Šteigl, CSc., a doc. V. Řehan, CSc., Ing. V. Gren, tajemníci PdF a FF Ing. M. Tomášek a Ing. F. Pěruška a manažer objektu J. Korda. Na jednání upřesnil Ing. Gren termíny stavebních oprav a úprav jednotlivých místností, případně slibil, že požadované informace dodá do 25. 10. 2002. Kvestor informoval o průběhu dokončování divadelního sálu. Rektorka přítomné ujistila, že zájmem všech je, aby v budově mohla v co nejkratší době probíhat bez problémů výuka a další plánované akce.

Na programu jednání byla rovněž úprava nádrovů. *Ateliér arch. Petra Mičoly* byl požádán o zpracování

dalších možných návrhů na umístění plastiky, kterou pro UP vytvořil pan Alfréd Habermann. Do doby, než budou návrhy zpracovány, nedojde k přesunu *Nebeského globu* na nádvoří konviktu, uvedla prof. J. Mačáková. Projednán byl i stav přípravy *Provozního řádu* budovy; ten bude vydán, jakmile rektorka obdrží návrh po připomínkách obou děkanů.

-mare-

Imatrikulace studentů Univerzity třetího věku

■ Ve středu 16. 10. proběhla slavnostní imatrikulace dalších 93 studentů-seniorů. Slavnostního aktu se zúčastnili děkan FF UP doc. D. Šimek, CSc., ředitelka U3V PhDr. N. Kubičková, Ph.D., garantky U3V na FTK a LF UP prof. J. Riegrová, CSc., a doc. K. Dostálová, CSc. Přeplněná aula FF UP se tak stala opět svědkem významné společenské i rodinné události.

-red-

Krátce z Kolegia rektorky

■ Hlavními body Kolegia rektorky UP se tentokrát staly **přípravy Academia filmu Olomouc 2003** (viz str. 1) a **Charta Univerzity v programu Erasmus 2002/2004 – 2006/2007**. Doc. L. Hornová, prorektorka pro vnější a zahraniční záležitosti UP, komentovala zmíněný materiál o zprůšnění podmínek k udělení sokratovského a erasmuského programu. Porušení pravidel by mohlo mít za následek zrušení celé Charty. Je důležité předem dohodnout, co chce student v zahraničí studovat a co se mu uznává, využití kreditní systém a ocenit učitele, kteří se aktivitami

Studenti předali petici

■ V úterý 22. 10. předali zástupci studentů rektorce UP 12 archů čítajících celkem 194 podpisů pod peticí s názvem „Nebeský globus“. Studentská obec předala rektorce v této věci již dvě petice, tentokrát byli iniciátory akce studenti Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP, kteří spolu s dalšími signatáři touto formou vyjádřili protest proti umístění kovové plastiky v prostorách nádvoří rekonstruovaného jezuitského konviktu – Uměleckého centra UP. Považují instalaci objektu za „zbytečnou a co do výše vynaložených finančních prostředků vyložené marnotratnou“, zejména s ohledem na vyšší vyčíslené částky, která měla být podle nich využita účelněji, např. na vybavení učeben. Podepsaní studenti jsou také nespokojeni se způsobem, jakým byly o realizaci díla informovány uměnovědné katedry a jsou přesvědčeni, že nebyl splněn jeden z hlavních požadavků kateder na rekonstrukci konviktu, tj. „ponechat prostory nádvoří prázdné pro praktickou realizaci výuky a konání kulturních akcí“.

-red-

spojenými s vysíláním studentů zabývají. V této souvislosti i v souvislosti se vstupem do EU zmínila důležitost jazykové přípravy studentů. Každý by měl ovládat kromě jazyka mateřského dva jazyky cizí. V Chartě Univerzity zdůraznila doc. L. Hornová také bod týkající se zajištění nezbytné jazykové přípravy mobilních jedinců a dále pak důležitost ocenění zahraničních výukových aktivit prováděných v zahraničí. Podotkla, jak je i pro UP důležité, aby se studenti i přednášející těchto programů zúčastňovali (zvýšení kvalifikace, zdokonalení se v jazyce, v kterém jsou potom schopni přednášet na UP). Na UP je stále málo těch, kteří jsou schopni přednášet v cizím jazyce, což je mj. důvodem nízkého počtu zahraničních studentů u nás.

V průběhu kolegia hovořila také Ing. B. Pirklová, ředitelka SKM, o jednání, jež se týkalo **úpravy cen kolejného**.

Rektorka UP prof. J. Mačáková se mj. zmiňovala o myšlence, dnes snad už projektu, vybudovat v Olomouci **multimediální park komunikace a informační technologie**. Projekt navrhla společnost Deal-online.cz, a s., a Univerzita Palackého by měla být jedním z partnerů. Mohla by se např. podílet na vzdělávacích aktivitách. Inspirací k tomuto projektu se staly francouzské zkušenosti (znamení areál technologií budoucnosti pro vědu, výzkum, vzdělávání i volný čas byl vybudován v Poitiers). V pracovní skupině jsou za UP zastoupeni doc. R. Horák, prorektor pro rozvojové a organizační záležitosti, a prof. M. Mašláň, prorektor pro vědeckobadatelské záležitosti. Ke zmíněnému tématu se rektorka UP prof. J. Mačáková, která je členkou pilotního výboru, vrátí v průběhu porady děkanů (5. 11.).

-map-

Setkání chirurgů z České a Slovenské republiky

■ Dne 18. 10. 2002 proběhl v prostorách hotelu Sigma v Olomouci XIX. *Petrůvského – Rapanův* den – setkání chirurgů z Čech, Moravy a Slovenska, pořádané jako už tradičně jednou za dva roky I. chirurgickou klinikou LF UP a FNO. Záštitu nad sjezdem převzali prof. J. Mačáková, CSc., rektorka UP, doc. Č. Čihalík, CSc., děkan LF UP, a doc. V. Ryznar, CSc., ředitel FNO.

Letošní ročník poctil svou návštěvou prof. Richard C. Karl (na snímku uprostřed) z H. Lee Moffitt Cancer Center & Research Institute, Tampa, USA. Na sjezdu vystoupil se slavnostní přednáškou, nazvanou *Esophageal Cancer in the United States*, v níž shrnul současný stav léčby karcinomu jícnu v USA. V tomto duchu se neslo i další jednání 1. sjezdové sekce, jejíž témata zněla *Význam moderních diagnostických a léčebných metod při onemocnění horního GITu a Portální hypertenze a chirurgie – současný stav*. Záměrně vybrané přednášky s mnohdy až protichůdným zaměřením, jako např. *Portální hypertenze – pohled internisty, resp. pohled chirurga*, umožnily prodiskutovat na tomto širokém plénu řadu sporných otázek současné diagnostiky a léčby chorob horního zažívacího traktu a portální hypertenze. Každý pozorný posluchač si

z přednášek i diskusí mohl odnést řadu významných poznatků do své praxe.

V duchu současných moderních trendů v cévní chirurgii proběhlo jednání 2. sekce sjezdu pod názvem *Nové přístupy v léčbě aneurysmat abdominální aorty a stenóz karotického řečiště*. Zde bylo prodiskutováno množství problémů, vyplývajících z moderní endovaskulární léčby aneurysmat břišní aorty, jakož i otázky a moderní trendy v léčbě stenóz karotických tepen. Mezi přednáškami se ob-

jevily i příspěvky anesteziologů s jejich pohledem na problematiku těchto pacientů.

Až překvapivě velká účast chirurgů na sjezdu prokázala, že toto setkání patří k nejprestižnějším v naší republice. Proto nezbyvá než doufat, že tradice *Petrůvského – Rapanůvých dnů* zůstane zachována i do budoucna, o což se zajistí pracovníci I. chirurgické kliniky LF UP a FNO budou nadále snažit.

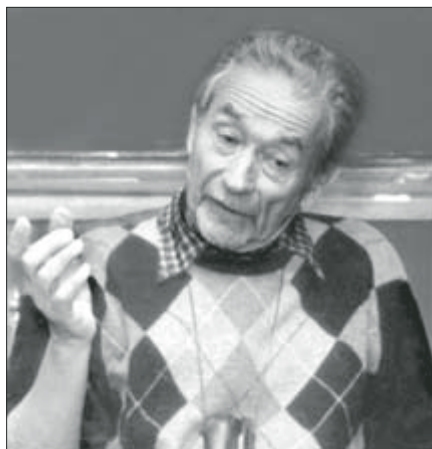
MUDr. T. Bohanes, LF UP, foto MUDr. P. Dráč

Zástupci studentů se sešli s rektorkou UP

■ V pořadí již šesté setkání vedení UP se zástupci studentů, které se za přítomnosti rektorky UP, prorektorů doc. J. Luský a doc. R. Horáka uskutečnilo 15. 10., se věnovalo otázkám formální úpravy diskusní stránky na internetové adrese UP a problémům spojeným se způsobem stravování v Menze UP. V průběhu věcného dialogu se obě strany dohodly na dalším postupu při řešení diskutovaných problémů, ke kterým dále patřily také otázky udílení prospěchových stipendií, akreditace Právnické fakulty UP a zavádění kreditového systému. Studentští zástupci z akademických senátů a kolegií vyjádřili mj. rovněž své uspokojení nad existencí podobných setkání, jež by se mohla stát tradicí i na jednotlivých fakultách UP.

Hostem setkání byl ředitel Moravského divadla Olomouc Mgr. D. Wiesner, který studenty seznámil s novou koncepcí olomoucké divadelní scény, zahrnující i řadu zajímavých nabídek pro spolupráci s posluchači vybraných kateder UP.

-red-

▲ Ing. arch. J. Kubiček zabývající se problematikou *Latinské Ameriky*, přednášel 14. 10. v aule PFF UP na téma „*Amazonie dnes – budoucnost světa zítřa – poučení pro jiné země*“. O přednášce budeme podrobněji informovat v některém z příštích čísel.

-map-, foto -tj-

Odpoledne s básníkem

■ Milovníci poezie si během festivalu *Poezie bez hranic* přišli na své. O zájmu o poezii svědčily sály zaplněné (někdy i přeplněné) především mladými lidmi. Jejich zájem o poezii si pochvaloval i prof. J. Jařab, když moderoval vystoupení amerického básníka J. Rothenberga v Divadle hudby. Odlesk jeho chvály studentů padl i na učitele, neboť podle jeho slov právě oni vychovali tak početné milovníky poezie.

I Katedra anglického jazyka PdF UP nabídla svým studentům vzpomínku na dětství vytvářeli příběhy, které odrážely jejich emoce. I když imaginace patří ke zcela přirozeným schopnostem, není v současné době často používána, a proto je třeba ji rozvíjet. A tak se studenti učili příběhům naslouchat, převyprávět je, a vytvářet tak nové. A vše v cizím jazyce. Přítomnost živého básníka byla pro studenty velkým zážitkem a lze věřit, že jeho vypravěčské umění a dramatický projev bude pro mnohé posluchače vzorem, který ovlivní i jejich projev v budoucí učitelské praxi.

Seminář obohatil posluchače nejenom o zajímavý přístup k vlastní imaginaci, který motivuje studenty k písemnému a ústnímu projevu, ale i o zajímavosti o velšské kultuře. A proto je třeba poděkovat Britské radě, která zorganizovala básnickou návštěvu, a tak se zasloužila o zajímavé a podnětné dopoledne na naší katedře.

PhDr. M. Vodičková, PdF UP

Stručně

Na veřejnou diskusi o vstupu ČR do EU se sedmi odborníky různých profesí přišlo 18. 10. do Rotundy PFF UP asi 150 zájemců, převážně studentů UP.

V úterý 22. 10. spolupřádala Katedra speciální pedagogiky PdF UP celodenní konferenci na téma *Transformace sociálních služeb – cesta k základním lidským hodnotám*.

Konference na téma *Perspektivy místopisné práce na Moravě*, kterou pořádaly Kabinet regionálních dějin a Katedra historie FF UP, proběhla ve středu 23. 10. na FF UP.

-red-

Jazyk a literatura na Moravě

Pod tímto názvem se na půdě FF UP ve dnech 30. 10. až 1. 11. 2002 uskutečnila mezinárodní konference, konaná u příležitosti 250. výročí narození Josefa Dobrovského. Jednání bude probíhat ve třech paralelních sekcích – v sekci „Josef Dobrovský“ (zasedací místnost Děkanátu FF) zazní příspěvky věnované např. Dobrovského názorům náboženským, jeho vztahům k okolním zemím a k národům a v neposlední řadě jeho přínosu jazykovědnému, v sekci „Jazyk“ (multi-mediální učebna Katedry bohemistiky FF) budou předneseny referáty např. o specifikách mluvené češtiny na Moravě nebo o některých dílčích otázkách z dějin slovanských biblických překladů a sekce „Literatura“ (posluchárna U1) pokryje široké tematické spektrum od počátků staroslověnského písemnictví na Moravě až k české literatuře 20. století, a to s ohledem na některé osobité rysy plynoucí ze sepětí s moravským prostředím. Jednání potrvá od 9–17 hod.

-ob-

HABILITACE A PROFESURY

Lékařská fakulta UP

Ve čtvrtek 24. 10. 2002 se na zasedání Vědecké rady LF UP (v posluchárně na Neurologické klinice LF UP, I. P. Pavlova 6) uskutečnila dvě jmenovací řízení profesorem:

– jmenovací řízení profesorkou **doc. RNDr. Jitky Ulrichové, CSc.**, docentky Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP a vedoucí Laboratoře buněčných kultur LF UP, pro **obor lékařská chemie a biochemie** (přednáška na téma *Buněčné kultury – model pro studium účinků potenciálních léčiv*);
– jmenovací řízení profesorem **doc. MUDr. Jaroslava Veselého, CSc.**, přednosty Ústavu patologické fyziologie LF UP, pro **obor patologická fyziologie** (přednáška na téma *Teorie funkční ledvinové křivky – klinické aplikace*).

-lfup-

Filozofická fakulta

Dne 30. 10. 2002 proběhne před Vědeckou radou FF UP v zasedací místnosti FF UP – U1 (Katedra teorie a dějin dramatických umění, Křížkovského 8) ve 13 hod. **habilitační řízení PhDr. Vladimíra Hrubého**, odborného asistenta Katedry výtvarné výchovy PdF UHK, v **oboru dějiny výtvarných umění**. Habilitační práce má název *Pozdní gotika a raná renesance v Pardubicích – malířství a sochařství*; habilitační přednáška je na téma *Rané renesanční malby na zámku v Prostějově*.

Ve 14.15 hod. začne **habilitační řízení Mgr. Karla Taberyho, Ph.D.**, odborného asistenta Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP, v **oboru teorie a dějiny dramatických umění**. Habilitační práce má název *Kapitoly z historie česko-francouzských filmových vztahů v letech 1896–1930*; habilitační přednáška je na téma *Česko-francouzské vztahy kulturní a filmové*.

V 15.30 hod. bude zahájeno řízení ke jmenování profesorem **doc. PhDr. PaedDr. Pavla Marka, Dr.**, docenta Katedry politologie a evropských studií FF UP, v **oboru české dějiny**.

-ffup-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Děkan Filozofické fakulty UP vypisuje výběrové řízení

na obsazení míst vysokoškolských pedagogů
– na místo docenta nebo odborného asistenta pro obor teorie a dějiny hudby 20. století (Katedra muzikologie, nástup 1. 1. 2003);
– na místo vedoucího Katedry teorie a dějin dramatických umění (VŠ vzdělání v oborech divadelní věda, filmová věda, média, nástup 1. 1. 2003).

Požadavky: vysokoškolské vzdělání v příslušném oboru, vysokoškolská praxe, publikační činnost, habilitace, případně započaté habilitační řízení nebo nejméně Ph.D. před dokončením, schopnost získávání a řešení grantových projektů včetně mezinárodních, jazykové znalosti, organizační schopnosti, morální a občanská bezúhonnost.

Přihlášky do výběrového řízení, doložené osobním dotazníkem, životopisem, dokladem o vzdělání, přehledem praxe a publikační činnosti, přijímá personální oddělení FF UP, Křížkovského 10 (PSC 771 80) nejpozději do čtyř týdnů po uveřejnění.

-ffup-

Děkan Lékařské fakulty UP vypisuje výběrová řízení

na obsazení míst
– odborného asistenta nebo asistenta Ortopedické kliniky s úvazkem 0,20; kvalifikační požadavky: VŠ vzdělání, atestace II. stupně v oboru, ukončené studium Ph.D., morální bezúhonnost;
– samostatného vědeckého pracovníka Radiologické kliniky s úvazkem 0,50 se specializací na funkční magnetickou rezonanci; kvalifikační požadavky: ukončené VŠ vzdělání, ukončené Ph.D. nebo CSc., pět let praxe v oboru, znalost anglického jazyka, příslušné technické znalosti, schopnost samostatné vědecké práce, morální bezúhonnost.

Přihlášky, doložené osobním dotazníkem, životopisem, fotokopii dokladů o kvalifikaci, přehledem vědecké a publikační činnosti, zašlete do 30 dnů po zveřejnění v tisku na Děkanát LF UP, tř. Svobody 8, 771 26 Olomouc.

-lfup-

Darujte krev pro život jiných

Za svůj život dostane v průměru každý občan pětkrát krevní transfúzi a čtrnáctkrát lék z krve vyrobený. Krev nelze uměle vyrobit. Je proto darem, který dává člověk člověku vědomí své morální povinnosti. Velká ztráta krve je nebezpečná, mnohdy i smrtelná. I život váš nebo vašich nejbližších může být někdy ohrožen – i vás může zachránit včasná transfúze.

Zítřka – možná pozítří dostanete krev od neznámých dárců. Darujte proto svou krev těm, kteří ji potřebují již dnes! Na vašem pochopení záleží, aby vždy byla dostatečná zásoba všech krevních skupin, aby nechyběla ani jediná.

Několi důležitých informací pro dárce krve: věková hranice pro dárce krve je 18–60 let; darovat krev mohou ženy čtyřikrát, muži pětkrát za rok; pravidelné dárčovství příznivě působí na krevtvorbu a prokrvení vnitřních orgánů; před každým odběrem je dárce odborně vyšetřen; po odběru dostane občerstvení; za den odběru se poskytuje placené volno; krev **nesmí obsahovat tuk**, proto večer a ráno před odběrem nejzte potraviny obsahující tuk, **nehladovte**: můžete pít čaj, černou kávu, chléb, beztukové pečivo, ovoce, večeř a ráno před odběrem nepijte alkohol; krev mohou **darovat jen zdraví lidé**, zvláště nelze použít krev těch, kteří prodělali infekční žloutenku, TBC, pohlavní nemoci, jsou HIV-pozitivní, trpí těžší alergií apod. V době odběru nesmí být dárce nemocen, nesmí užívat léky.

Přijďte na **Fakultní transfúzní oddělení** – I. P. Pavlova 6, tel. 585 852 235–6, www.inol.cz/utvary/TO, denně dopoledne (6.30–12), v úterý i odpoledne (14–17).

Dr. M. Jukl, OS ČČK Olomouc

SLOVO MÁ DR. K. EDWARDS, NOVÝ DRŽITEL ČESTNÉHO DOKTORÁTU UP

Odkaz boloňského procesu: „zmezinárodnění“ velkých univerzit Evropy

Ve čtvrtek 17. 10. 2002 obdržel při slavnostním aktu v aule FF UP čestný doktorát UP vědecký pracovník univerzit v Aberstwythu (Wales), Kalifornii a Cambridge v oboru genetiky rostlin dr. K. Edwards, spolutvůrce Boloňské deklarace a idejí Evropského vysokoškolského vzdělávacího prostoru. Univerzita Palackého ocenila především zásluhy dr. K. Edwardsa o rozvoj vysokého školství v Evropě a jeho pomoc olomoucké univerzitě v procesu jejího začleňování do mezinárodních struktur.

Z projevu dr. K. Edwardsa proneseného při této příležitosti vyjímáme:

Po mnoho let evropské univerzity zaujímaly to, co bychom dnes nazvali „společnou oblastí“. Studenti a jejich učitelé zacházeli se systémem se značnou lehkostí, usnadněnou univerzálností latiny jako jazyka běžně používaného v intelektuálních kruzích. Od té doby politické a lingvistické překážky rozdělily systém a jen v posledních desetiletích se vyskytl promyšlený pokus v rámci programů Evropské unie o zvýšení jeho

prostupnosti například Evropou. Usilí zlepšit akademické hnutí, je vhodné jak z politických tak i z intelektuálních důvodů, ale je poněkud vynuceno rozličením struktur a postupů mezi univerzitami. To, co je dnes známo jako Boloňský proces (Bologna Process) se zaměřem vytvoření „vyšší evropské vzdělávací oblasti“,

je pokus o překonání některých těchto překážek a umožnění mnohem vyššího stupně akademické mobility.

Vlády se značně podílejí na tomto procesu a zeměpisná rozloha je skutečně evropská, 29 států prostřednictvím svých ministrů podepsalo Boloňskou deklaraci (Bologna Declaration). Od té doby přibýlo mnoho dalších podpisů ve snaze podpořit to, co dnes známe jako Boloňský proces (Bologna Process). Důležitost tohoto zapojení vlád není jen v nestranné touze zlepšit rozsah šancí a možných uplatnění studentů. Hlavní důvod pro zaangażování tolika ministrů je, že si vlády uvědomily význam univerzit, které mnoha způsoby přispívají k ekonomickému a sociálnímu blahobytu národů a společností. Od univerzit se přehnaně očekává, že pro sebe vytvoří velké možnosti, aby reagovaly na požadavky společnosti, kterým slouží, ale objevují se zde také vážné hrozby. Protože vlády očekávají od univerzit mnoho a protože utrácejí značné částky státního rozpočtu (ne však tolik, kolik by si univerzity přály), požadují vyšší úroveň odpovědnosti jak za kvalitu práce univerzit, tak za hospodaření s penězi. Je zde také možné riziko, že vlády se budou více a více pokoušet určovat výuku a výzkumné programy univerzit. Samozřejmě, že univerzity musejí být vnímavé k potřebám společnosti a musejí být připraveny zaměřit své znalosti, zkušenosti a schopnosti k zásadním problémům. Univerzity nesmějí být nečitlivé k problémům své společnosti. Musí se vyvarovat toho, aby využívaly svou institucionální samosprávu a akademickou svobodu jako ochranný štít. Raději by měly dokazovat, že je-li akademická svoboda a institucionální samospráva zodpovědně rozvinuta, pak je nepostradatelná pro univerzity k tomu, aby sloužily společnosti tím, že budou stále kreativní ve vyučování i ve výzkumech. Bez této nezávislosti se ztratí tvorba nových myšlenek a poznatků. Univerzity musejí jít po citlivé dráze

zapojení do společnosti, jejíž součástí jsou, a zároveň být dostatečně oddělené, aby zůstaly tvořivé a také aby kriticky zprostředkovaly společnosti obraz její činnosti.

Co je tak podstatného na Boloňském procesu? Pro mě osobně je opravdová důležitost Boloňské deklarace v identifikaci úrovně tvořivosti uvnitř univerzit a skupin univerzit, v tom, jak univerzity reagují na výzvy, které vznikají objevováním nových informací a komunikačních technologií, v rozvíjení informační společnosti a také v globalizaci jako důsledku vyšší úrovně vzdělanosti. Mé zkušenosti v Asociaci evropských univerzit mi ukázaly, že univerzity jsou velmi aktivní ve svých odevzích, ale dělají to mnoha rozličnými způsoby. Tak například větší různorodost mezi univerzitami vytváří napětí v nitru univerzitního světa a ve vztahu mezi univerzitami a vládami. V prvním případě je napětí způsobeno větší pestrostí univerzit, čímž vzniká žádoucí spolupráce mezi institucemi, a toho je nutné dosáhnout. Zároveň se ale

*může zdát po-
stoj státu poněkud schizofrenní, když na jedné straně podporuje myšlenku rozdílnosti a v mnoha případech navíc garantuje univerzitní autonomii a na straně druhé se jeho politika pokouší řídit celý systém univerzit, aby dosáhl určitých ekonomických a sociálních cílů. Věřím, že rozvojové procesy,*

které probíhají v rámci univerzit jako odevzy na výzvy a příležitosti, obsahují zárodky budoucích systémů. Samozřejmě, že ne všechny pokusy budou úspěšné, ale rozhodující požadavek určí rámce, které ulehčí formulaci inovací tak, aby fungovaly. Kritéria pro identifikování úspěšných inovací musejí zahrnovat vytvoření důležitých podílů vůči společnosti. Ale také musejí zaručit podporu základních hodnot univerzit. Takové hodnoty jsou obsaženy v Magna Charta Universitatum, podepsané v Boloni roku 1988 více než čtyřmi sty univerzitami během oslav devíti set let od založení boloňské univerzity. Také Bologna je spojena s pokusy směřovat univerzity k aktivním reakcím na moderní výzvy a také se zdůrazněním evropských hodnot; je nesporné, že by nejstarší univerzity v Evropě měly být středisky změny a kontinuity.

Univerzity musejí chránit svou institucionální autonomii a akademickou svobodu – ne proto, aby měly pohodlnou existenci oproštěnou od vnějších vlivů, ale proto, aby zaručily, že budou stále kreativní v učení i ve výzkumech, a tak vytvořily další, dlouho trvajících prospěch pro společnost. Svoboda musí být vyvážená odpovědností, a ne vztyčena jako ochranná zeď. Univerzity mají dlouhou historii a jejich hodnoty se vytvářely prostřednictvím sporů a obtíží – jak dějiny této univerzity ukazují. Nyní jsou vystavovány novým a významným tlakům a výzvám, ale také se představují jako možnosti pomoci pro společnost. Aby to dokázaly a přejily, musejí být tvořivé a také musejí být připraveny na změnu. Především musejí být připraveny spolupracovat s jinými univerzitami hlavně v mezinárodním sdruženích a společnostech, a to za uplatnění všech zásadních zákonů. To podpoří středověkého a renesančního ducha „zmezinárodnění“ velkých evropských univerzit – ačkoliv jejich podoba bude odlišná. To je tedy podle mého názoru důležitý odkaz boloňského procesu.

-red-, foto -tj-

Oční klinika se orientuje na poskytování vysoce odborných služeb /2/

Dokončení z minulého čísla

Rozhovor s přednostou Oční kliniky LF a FNO doc. J. Rehákem, CSc., uzavíráme otázkami, které se týkají nové léčebné metody vyvinuté na tomto pracovišti:

Na III. Vejdovského olomouckém vědeckém dnu jste prezentoval výsledky léčebné metody vyvinuté na vaší klinice (léčba okluze větve sítnicové větve laserovou arteriální konstrikcí). Můžete tuto metodu přiblížit?

Podstata tohoto zákroku spočívá v zúžení arterioly, která přivádí krev do regionu sítnice, jenž je postižen okluzí (trombózou) některé větve centrální sítnicové větve. Přestože řadě oftalmologů se zdá, že tento výkon bude naopak kyslíkovou situací v okludované sítnici zhoršovat, jsou naše výsledky velmi dobré: procento očí s neuspokojivou zrakovou ostrostí 6/60 a horší (zraková ostrost 6/60 odpovídá stavu, kdy nemocný na optotypech přečte pouze největší písmeno) se v našem souboru pohybuje okolo 6 %, zatímco údaje ve světové odborné literatuře hovoří o 25 %. Pozadí nedůvěry k tomuto léčebnému postupu spočívá ve zjednodušeném, mechanistickém pojetí fungování sítnicové cévní cirkulace – pokud by sítnicové cévy byly skutečně pouze „potrubím“, pak by jistě platilo, že jediné, co může zvýšit průtok v malém (kapilárním) potrubí při přítomnosti obstrukce v odtokové části (sítnicová žíla, vena)

potrubí, je zvýšení perfúzní tlaku v přítokové (arteriální) části potrubí; a pokud se současně sníží perfúzní tlak v oblasti přítoku, pak se sníží průtok, a tím se ještě prohloubí stávající ischemie, resp. hypoxie sítnice. Sítnicové cévní řečiště však není pouze „potrubím“. Na regulaci sítnicového oběhu se podílí řada dalších mechanismů, zejména autoregulační cévní mechanismy sítnice. Každý orgán, tedy i sítnicová cirkulace, má svou vlastní regulaci oběhu. Jde o mechanismy fylogeneticky nejstarší, nejjednodušší, a tím také nejspolehlivější. Nejčastěji jde o mechanismy na principu jednoduché zpětné vazby. To, že laserová konstriktura (zúžení) přírodní arterioly sítnice nevede ke zhoršení stavu v sítnici, ale naopak zlepšuje kyslíkové poměry v okludované sítnici, si vysvětlujeme takto: v případě okluze větve sítnicové větve dochází ke vzniku tzv. nepoměru arteriálního a venózního volumu (objemu). Jinými slovy – objem krve, který nabízí arteriola okludované větve sítnice, není schopna odvodná vena zpracovat (je postižena trombózou, je „ucpaná“) a odvést z oka ven. Pokud je obstrukce v odvodné větvi malá (a tím také nepoměr arteriálního a venózního volumu je malý), autoregulační mechanismy sítnicové cirkulace tento problém zvládnou; je zachována dostatečná perfúze (průtok) v kapilárním řečišti, probíhá v dostatečné míře látková výměna mezi kapilárami a sítnicovou

tkání. V tuto chvíli také nemocný vidí ještě dobře. Jakmile však nepoměr arteriálního a venózního volumu přesáhne tzv. kritickou hladinu (obstrukce větve se zvýší), nastává okamžik, kdy možnosti autoregulace jsou vyčerpány, začnou selhávat a následně se začne hroutit sítnicová cirkulace. V tomto okamžiku nemocný přestává na oko vidět, neboť se hroutí látková výměna mezi kapilárami a sítnicovou tkání. Celý tento složitý patofyziologický proces jsme formulovali do hypotézy „nepoměru arteriálního a venózního volumu a následného selhání sítnicové cévní autoregulace“. K čemu vlastně dojde, když v tomto okamžiku laserem zúžíme přírodní arteriolu? Snížením nabídky (volumu či objemu) krve okludované venóznímu řečišti snižujeme nepoměr arteriálního a venózního volumu, tedy nepoměr mezi nabídkou a možností okludované větve řečiště tento objem zpracovat se snižuje, vyrovnává se. Pokud výsledný nepoměr arteriálního a venózního volumu je menší než kritický, dochází ke znovuzapojení autoregulačních mechanismů do regulace sítnicového oběhu. Fakticky byl vytvořen nový stav rovnováhy mezi arteriálou a venou, byl na nižší úrovni. V klinickém obraze pak vidíme úpravu patologických změn na sítnici a často zlepšení vidění pacienta.

Převzala metodu i jiná pracoviště?

Metodu zatím nepřevzalo žádné větší pracoviště. Důvodem je nedůvěra k této metodice, která pramení z nepochopení a jistě neschopnosti vidět sítnicovou cévní cirkulaci v celé její složitosti. Z toho důvodu je v současné době na Oční klinice v Olomouci realizován projekt „Moravská studie – časná léčba okluze větve sítnicové větve arteriální laserovou konstrikcí“ – randomizovaná, dvojitě slepá studie, která by se měla s konečnou platností vyjádřit k prospěšnosti tohoto léčebného postupu.

Na jakých jiných výzkumných projektech se vaše klinika podílí?

Oční klinika řeší celou řadu dalších projektů: léčba kmenové okluze sítnicové větve warfarinem, chirurgická léčba idiopatické makulární díry, léčba diabetické makulopatie argonovým laserem a chirurgická léčba diabetického makulárního trakčního syndromu.

Rozhovor připravila

A. Novobilská

UNIVERZITNÍ PRACOVÍŠŤE INFORMUJÍ

Osudy doktorských prací

Bylo by nošením dříví do lesa připomínat, že rigorózní řízení nejen v tuzemsku, ale i v okolním světě je nezbytnou vstupenkou k akademické kariéře vysokoškolského vědce a pedagoga. Doktorská práce – zejména u adeptů z prostředí vysokých škol – je potom jejich první monografickým dílem, které ve většině případů anticipuje i směr dalších badatelských výzkumů a publikačních výstupů. Jaké jsou vlastně další osudy rigorózních prací? Ve společenských vědách oborech bohužel nebývá výzkem tyto „kvalifikační práce“ po uskutečněním rigorózním řízení (natož před ním) publikovat. V lepším případě tiskem vychází část práce či její sukus v odborném časopise či sborníku; v horším případě je doktorská práce uložena v univerzitním archivu, kde postupně žlutoute a pokryta prachem čeká na své další užití. Takto deponované disertace jsou bezesporu využívány univerzity i regionálními badateli. Jejich širšímu uplatnění však brání i skutečnost, že se tato díla neobjevují v celostátních ani v regionálních bibliografických přehledech. Badatelský imperativ „Publikuj, nebo zemřel“ je tak v případě leckterých disertačních prací modifikován na pouhé „Piš, nebo je ohrožena tvoje budoucnost na pracovišti!“, přičemž se vytrácí tolik potřebná konfrontace se zainteresovanou širší badatelskou veřejností.

Podnětným a zajisté následování hodným způsobem řeší tento problém Katedra historie FF UP. Z iniciativy vedoucího této katedry doc. PhDr. Ivo Bartečka, CSc., vznikla edice Verbum, která se soustřeďuje na vydávání doktorských prací vznikajících na její půdě. Knižnice Verbum byla založena v roce 2001 a k dnešnímu dni zahrnuje již pět publikací, jejímiž autory jsou Martin Elbl (*Bohemia Franciscana*), Jiří Lach (*Josef Šusta a Dějiny lidstva*), Radmila Pavličková (*Sídla olomouckých biskupů*) a Kateřina Válová (*Curia episcopalis Olomucensis v raném novověku*). Specifické postavení v této řadě zaujímá publikace *Osobnost a moc v 11. století*, která obsahuje první český překlad kroniky Adama Brémského z druhé poloviny 11. století. Překlad vypracoval

kollektiv studentů a doktorandů katedry historie (Markéta Čermáková, Antonín Kalous, Lenka Libalová, Kateřina Válová) pod vedením prof. PhDr. Libuše Hrabové, CSc., jako výsledek interního grantu. Zdůrazněme, že i typograficky uhladě publikace jsou financovány z mimorozpočtových, převážně sponzorských zdrojů.

Publikování doktorských prací přináší ovšem i jistá rizika, která se na výše zmíněné autory nevztahují. Připomeňme, že v letech nedávno minulých složil na FF UP doktorskou zkoušku nejmenovaný vysoký politik. Poté – ve shodě s touhou politických špiček prezentovat své názory i prostřednictvím vázaných knih – vydal svou disertaci, obnášející něco málo přes tři desítky stran „počítačopisu“, v tehdejší renomévaném celostátním nakladatelství. Knihu, přesněji řečeno její vágní obsah, s gusem rozcupovali novináři i odborníci zabývající se příslušným oborem. Ve „standardním“ případě by politikova „disertačka“ pokryta prachem žlutla v univerzitním archivu a politik by se těšil všeobecné vážnosti plynoucí z jeho „předozadní“ očitulovanosti.

-pur-

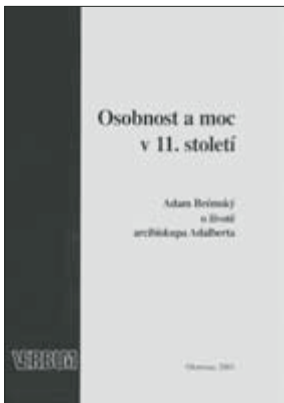
Nejnovější současná britská literatura v knihovně BC KUP

Britská rada v Praze zahájila v roce 2002 projekt „Život ve tvých rukou“, zaměřený na propagaci současné britské literatury. Díky tomuto projektu vznikla v knihovně fondu Britského centra *Kolekce nejnovější současná britská literatura*, která je v každý měsíc doplňována o nové tituly. (Nick Hornby, Jeannette Winterson, Jim Crace, Irvine Welsh, Andrew Miller, Ali Smith aj.)

Další informace najdete na http://www.british-council.cz/arts_en/liter/.

Kontakt: Britské centrum Knihovny UP, Křížkovského 14, 771 11 Olomouc, tel: 585 631 874, fax: 585 222 578, bc_kup@rupnw.upol.cz, <http://tin.upol.cz/bc>.

-red-

Nová publikace

Docentu J. Veselému z LF UP vyšla kniha *Tlaková diuréza a arteriální hypertenze* (Epava, Olomouc 2002, 266 stran). Představuje ucelený výklad chronického zvýšení krevního tlaku z moderního patofyziologického hlediska.

-mh-

Poznámka**Překvapení**

Není to dobrý nápad konat na univerzitě veřejnou akci v pátek večer, myslel si moderátor akce pan Mertlík, když se svými partnery přijížděl k Olomouci. Také to pak naplno řekl, když schůzi zahajoval – očividně překvapen spoustou lidí, která přišla na diskusi o vstupu ČR do EU. Rotunda PF UP byla zaplněna do posledního místa a někteří zájemci ještě stáli ve dveřích, jiní posedávali u oken. Studenti UP tu byli v naprosté převaze. Tázali se, chtěli vědět a vyjadřovali se jasně. Byli pro vstup, chtěli znát jeho předpoklady, požadavky a důsledky. Diskuse trvala nonstop tři hodiny.

Nabídněme aktuální téma a zajímavé lidi známých jmen a hle – studenti přijdou houfně i v pátek večer. Třeba by se tento poznatek hodil do metodiky testování pedagogické kvality našich vysokoškolských učitelů. Těch bylo ale na zmíněné akci pramálo, sám jsem tam rozpoznal pouze jednoho z tisícíhletého pedagogického sboru naší univerzity. Jenže, popravdě, vždyť se na univerzitě vzájemně ani neznáme.

M. Hejtmánek

PŘEDSTAVUJEME KANDIDÁTA NA FUNKCI DĚKANA LÉKAŘSKÉ FAKULTY UP

Doc. Č. Čihalík, CSc.: programové prohlášení

V úterý 29. 10. proběhne setkání akademické obce LF UP s kandidáty na děkana LF v dalším funkčním období. Jedním z nich je i současný děkan LF UP doc. Č. Čihalík, CSc., který se rozhodl prezentovat na stránkách Žurnálu UP své programové prohlášení:

Lékařská fakulta UP tvoří kompaktní stabilizovaný celek s pevnými historickými kořeny. Má odpovídající vnitřní strukturu a je nedílnou součástí Palackého univerzity na straně jedné a Asociace českých lékařských fakult na straně druhé. Třetím prvkem je těsný vztah s Fakultní nemocnicí v Olomouci. Tyto mnohdy různé způsoby se prolínající vnější vztahy vytváří pro fakultu poměrně složitou situaci. Na druhé straně je zde dán široký prostor k uplatnění vlastní identity.

Základní podmínkou pro kvalitní pedagogický a tvůrčí vědecký výkon je odpovídající prostorové a technické vybavení. Ani vysoké investice, které jsme v posledních letech vložili do úprav téměř půl století staré, byť monumentální budovy Teoretických ústavů, neřeší kritický nedostatek učebních prostor a požadavky na budování odborných laboratoří se ve stávajících prostorách rovněž jen velmi těžko realizují. Po zralé úvaze jsme přistoupili k radikálnímu řešení formou urychlené přípravy dostavby Teoretických ústavů. Celá akce je rozdělena do dvou etap: v první fázi je nutno vystavět nový pavilon, kam se přestěhují především morfologické obory, a v druhé etapě je třeba provést generální opravu stávající budovy. V této chvíli záleží na výsledku našich jednání o investicích přidělovaných z MŠMT. Věřme v příznivý vývoj – v příštím roce by měly být ukončeny všechny administrativní, legislativní, projektové a technické přípravy tak, aby v roce 2004 byla stavba zahájena.

Další podmínkou je stabilizovaný kvalitní vědeckopedagogický tým na jednotlivých pracovištích. Je nutno, aby každé pracoviště mělo svůj jasný badatelský program postavený na trvalé účasti v navazujících grantových projektech včetně mezinárodní spolupráce. Řešením navazujících grantových projektů se vytváří vědeckovýzkumná tradice daného pracoviště, kterou je nutno pěstovat a podporovat. Na takových základech je pak možno získávat výsledky pro kvalitní publikace, připravit prostor pro kvalitní a smysluplný doktorský studijní program (otevřený i pro zahraniční zájemce) a následně i pro rychlý habilitační a profesorský kariérový růst jednotlivých pracovníků. Vedení fakulty tento proces podporuje a snaží se pro takový vývoj vytvářet podmínky.

Ke stabilizaci pracovních týmů zcela neodmyslitelně patří odpovídající a spravedlivé finanční ohodnocení. Přes trvalý růst průměrné mzdy u jednotlivých kategorií pracovníků jen obtížně konkurujeme mzdám v jiných profesích. Není v silách děkana fakulty ovlivnit velikost dotace státu na vysoké školství, je však jeho povinností bojovat proti dalšímu přerozdělování peněz jak uvnitř univerzity, tak i v rámci fakulty. Je nutno najít správnou hranici mezi „dočasnou solidaritou“ s momentálně méně úspěšnými a jasným pojmenováním „dlouhodobé nekvality“.

Vedení fakulty musí aktivně vyhledávat a využívat všechny potenciální mimodotací zdro-

je financí, ať už jde o transformační rozvojové programy, celoživotní vzdělávání, neakreditované vzdělávací programy, či o vedlejší hospodářskou činnost. Výuka v angličtině je dominantním zdrojem dodatečných příjmů fakulty a je stále v centru pozornosti vedení fakulty. Je nutno rovněž otevřít prostor pro možný vstup kapitálu z vnějších mimouniverzitních zdrojů.

Výchova mladé, nastupující generace tak, aby byla konkurenceschopná v potenciálním pracovním prostoru Evropské unie, přináší vysoké nároky na úroveň pedagogické práce. Student je naším partnerem a tak to musí cítit. Na naší fakultě jsou dána jasná pravidla vycházející z plně kompatibilního a velmi flexibilního evropského kreditového systému výuky. Začíná se vžívat i samozřejmost vnitřní evaluace výuky studenty, vedoucí k zkrácení výukového procesu tam, kde je mezi učiteli a studenty vytvořen vztah založený na vzájemné důvěře. Spolek lékařů je na naší LF uznávaným partnerem pro jednání a tento vztah s vedením fakulty již přinesl řadu pozitiv: za spoluúčasti studentů byl vytvořen systém praxe, studenti sami dávají podnět ke vzniku kreditově ohodnocených předmětů kategorie C, bylo vyjednáno kreditově ohodnocení účastí na SVOČ, udílení mimořádných stipendií pro hrazení aktivní účasti na mezinárodních studentských konferencích, dohodli jsme se i na „nadstandardním“ režimu v bezplatném používání služeb informačního centra. Získávat alespoň část svého vzdělání na zahraniční fakultě je dnes již rovněž samozřejmé pro stále větší část studentů. Širokou podporu má program Sokrates i systém uznávání zahraničních prázdninových stáží různého typu.

Úkolem doslova nejbližších dnů je příprava transformace výuky zubního lékařství do podoby pětiletého studia s výrazným zdůrazněním výuky odborných odontologických předmětů a nácvikem praktických dovedností tak, aby budoucí absolvent byl schopen ihned po promoci vykonávat samostatnou činnost.

I nadále je nutno pěstovat vysoce přátelské vztahy s partnerskými lékařskými fakultami doma i v zahraničí. Naše fakulta je aktivním členem Asociace českých lékařských fakult a Asociace evropských lékařských fakult. Mnozí naši pracovníci jsou členy poradních orgánů ministerstva, akreditačních komisí, komisí grantových agentur, členy vědeckých rad jiných fakult. Zvláštní vztahy máme s lékařskou fakultou v Lundu a s Jesseniou lékařskou fakultou v Martině a tyto kontakty hodláme dále rozvíjet.

Kazdodenní pracovní spojení s Fakultní nemocnicí vedlo k vytvoření řady společných pracovišť. Snahou vedení LF i vedení FNO je společně usílit o trvalý rozvoj bilaterální spolupráce. I přes pracovní zcela korektní vztahy mezi vedením obou institucí však nejsme v tomto právním pojetí obou subjektů schopni při nejlepší vůli vyřešit řadu základních problémů daných rozdílnými pravidly pro veřejně prospěšnou a příspěvkovou organizaci. Vznik institutu univerzitních nemocnic je možnou cestou k řešení – tato myšlenka má naši podporu.

Doc. MUDr. Č. Čihalík, CSc., děkan LF UP

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Česká asociace studentů psychologie

Studenti olomoucké Katedry psychologie FF UP se rozhodli být aktivními členy občanského sdružení České asociace studentů psychologie (ČASP), což je dobrovolná nezisková organizace studentů a absolventů psychologie působících na území celé republiky. Asociace byla založena 11. 4. 2001 v Praze a téhož roku se stala i aktivním členem Evropské federace studentských psychologických asociací (EFPSPA).

O co nám vlastně jde? Cíle ČASP jsou vznešené a pro studenty psychologie velmi přínosné. Jde nám hlavně o zkrácení spolupráce mezi studenty kateder v Praze, Brně a Olomouci a o hledání prostoru pro společné aktivity i s jinými katedrami a univerzitami v zahraničí. Důležitým bodem je i zlepšení stávajících podmínek studia, např. větší informovanost o probíhající výuce na jednotlivých katedrách. Samozřejmě je cílem ČASP podporovat profesionální uplatnění jejích členů. Snaží se i o spolupráci s jinými profesionálními psychologickými organizacemi v ČR (např. ČMPS, ČAPPO) a s národními psychologickými organizacemi v EFPSPA. Jakýmsi vzorem při tomto snažení je nám národní asociace v Estonsku, kde velmi dobře funguje jak informovanost o domácí psychologii, tak i o dění v zahraničí. Nyní s asociací připravujeme i výměnné pobyty.

V současné době připravujeme webové stránky, kde zpřístupníme oblast české psychologie nejen studentům tohoto oboru, ale také širší veřejnosti, která bude mít možnost nahlédnout do připravované databáze zajímavých referátů. Studentům psychologie se pokusíme zajistit nabídku připravovaných kongresů, či různých sebezkušenostních a jiných výcviků, dále pak nabídku stáží a pracovních nabídek.

Kdo jsme? Členská základna je prozatím spíše úzká. Vedoucími osobnostmi s potřebným charisma-tem jsou studenti psychologie ve vyšších ročnících v Brně a Olomouci. Za Olomouc jmenujeme např. Matuše Šuchu a Roberta Hájka.

Obrátit se na nás můžete na e-mailu: časp@email.cz.

-jk-

Glosa

Co s globem aneb Jak to říkal Jan Werich?

Znáte to: dostanete dárek, který zrovna není podle vašeho vkusu, třeba zelený svetr, když zelenou zrovna nesnášíte. Ze slušnosti poděkujete, abyste dárci neurazili, možná si svetr jednou vezmete na sebe, aby měl jako radost, ale pak se svetru zbavíte tím, že ho schováte do staré skříně na půdě. Jenže co když ten dárek váží několik tun a stojí 1,8 milionů korun?

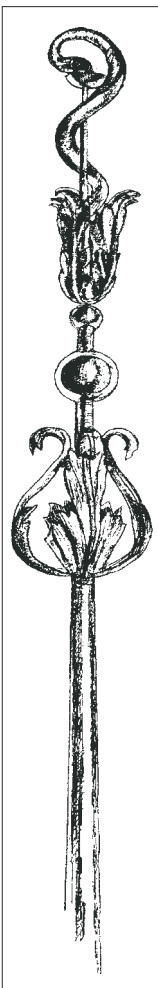
Takový „dáreček“ totiž nadělal Rektoriát UP pěti katedrám sídlicím v Uměleckém centru UP. Monumentální plastika Alfréda Habermanna s názvem „Nebeský globus“ má navíc stát na hlavním nádvoří Uměleckého centra UP. Něčeho takového se obdarovaný těžko zbavuje. Ne že by měl něco proti uměleckým kvalitám děl Alfréda Habermanna. Problém je v tom, že má výhrady proti jakémukoli dílu, které by mělo stát právě na hlavním nádvoří. Možná Rektoriát UP dost dobře nechápe, proč vyučujícím a studentům tolik záleží na tom, aby nádvoří zůstalo prázdné. V tom případě by se měl zamyslet nad slovy krále v podání Jana Wericha v pohádce Byl jednou jeden král. Po své zkušenosti s přípravou lívanců král pronesl: „Já už vím, co jsem předtím nevěděl: že na odbornou práci mají být odborníci.“

Ano, kdyby Rektoriát UP komunikoval s odborníky v oblasti výtvarných umění a bral jejich názory v potaz, problém s Globem by vůbec nevznikl. Stejně jako by vám snad nikdo nevnucoval zelený svetr, když by věděl, že zelenou nesnášíte.

L. Jirglová, studentka Katedry muzikologie FF UP

Slova nejsou groše, které se dají vrátit – a vše je jako předtím.

Ernst Barlach († 24. 10. 1938)

▲ Žezlo děkana
Lékařské fakulty UP

Krajané v Jižní Americe /II/

Současný stav

Kapitola o české (a slovenské) přítomnosti v Jižní Americe po roce 1948 je teprve rozepisována. Jak se nám jeví krajané v Jižní Americe z perspektivy počátku 21. století a na základě osobního poznání? Co se týče nových podmínek, daných rozdělením Československa na dva samostatné subjekty mezinárodního práva (Českou a Slovenskou republiku), nepřinesla tato proměna v latinskoamerické krajané praxi podstatné změny. V Argentině se rozdělení v životě komunity odrazilo minimálně. Ve (velkém) Buenos Aires a ve stejnojmenné provincii již dříve neexistovaly kontakty mezi českými, respektive

▲ Tržiště, Rio de Janeiro, Brazílie

československými spolky na jedné straně a vyhraněné slovensky orientovanými spolky na straně druhé. V provincii Chaco se spolky s převážně moravským a českým prvkem rozhodly pro zachování původní masarykovské vzájemnosti, která stála u jejich zrodu v meziválečné etapě. To se týká i zbylých českých spolků v Buenos Aires, jejichž členy jsou též Slovinci a jež proklamují setrvání při československé tradici. Příkladem jednak soužití Čechů a Slováků ve společných spolcích, jednak skutečnosti vzniku nového spolku je *Asociación de Checos y Eslovacos en Comodoro Rivadavia* v Patagonii (provincie Chubut), která byla nově ustavena roku 1994. Platí ovšem obecná zkušenost, že tyto aktivity jsou závislé na činnosti výrazných jedinců a momentálních materiálních možnostech.

Otázka životaschopnosti spolků dále souvisí mimo jiné s generačním problémem a znalostí českého jazyka. Příkladem zanikajícího sdružení může být *Slavia* v Buenos Aires, o které se mezi krajané už neuvazuje jako o českém spolku. Český prvek byl postupem času převrácen domácím argentinským členstvem, které *Slavii* fakticky převzalo. Tentýž trend lze doložit u jinak prestižního a úspěšně fungujícího *Sokola* v Presidencia Roque Saenz Pena v Chaku.

Dočasný příznivý vliv na povzbuzení spolkového života, ale i na povzbuzení zájmu o bývalou vlast měla po roce 1989 porevoluční perspektiva návratu k ideálům demokratické republiky, odpolitizovaného kontaktu se střední Evropou. Tento vývoj se ovšem netýká všech krajanů. Realitou krajaného života ve velkém Buenos Aires zůstává, že do krajaných sdružení nebyli zapojeni krajané z ekonomicky silných a společensky vlivných vrstev společnosti. V Argentině je to jeden z důsledků tlaku administrativy Juana Dominga Peróza z počátku padesátých let, kdy byla potírána spolková činnost a byli pronásledováni krajané zapojení do spolkové činnosti. Přístup se zlepšil ani za následujících vojenských diktatur sedmdesátých let. Tyto skutečnosti potvrzovali v osobních rozhovorech i krajané v Chaku.

Výrazným rysem českých a moravských spolků v Latinské Americe je jejich nepolitičnost. V současnosti nevydávají latinskoamerické spolky – s výjimkou Venezuely – žádná periodika a s výjimkou *Unión Checoslovaca* v argentinském Chaku, kde funguje sobotní česká půlhodinka v *Radio Esmeralda* (Saenz Pena), nemají žádnou rozhlasové a televizní vysílání. Oslovují-li ve výraznějším měřítku domácí veřejnost, děje se tak především prostřednictvím tělovýchovných a kulturních aktivit, což je příklad *Sokola* jak

v Sáenz Pena, tak ve čtvrti Villa Dominico v Buenos Aires.

V Argentině tkví i k přelomu století těžiště české krajané přítomnosti v Latinské Americe. Ke středoevropským československým a slovanským kořenům se zde stále hlásí podle krajaných odhadů nejméně 30 000 osob, ovšem včetně druhé generace a generace následujících generací. Znamená to, že jde převážně o ty osoby, které přišly do Argentiny (a vůbec Jižní Ameriky) jako vystěhovalci v desetiletích před druhou světovou válkou.

Po válce již Argentina nebyla vyhledávanou cílovou zemí výrazného počtu (ve srovnání s prvorepublikovou zkušeností) československé emigrace. Dílčí výjimku přestavuje rok 1945, kdy vstoupila do Argentiny politická skupina spjatá se Slovenským státem. Po roce 1948 pak přichází dále nově profilovaný politický exil z českých zemí a Slovenska. Pro tento exodus je charakteristické, že se jako celek nenapojil na aktivity existujících vystěhovalčeských spolků. Naopak zástupci této exilové vlny a nepočteného přílivu po roce 1968 akceptovali aktivity československého a českého zastupitelského úřadu po roce 1989. Zdá se, že v případě (politického a ideového) exilu šlo o intelektuálně a kapitálově zdatné jedince.

Tato zjištění platí do jisté míry i pro Brazílii, kde je počet krajanů jimi samými odhadován mezi třemi až pěti tisíci Čechů a Slováků v devadesátých letech 20. století. Permanentním a hlavním problémem zmapování krajané obce v brazilských státech je rozloha země. I zde jsou zastoupeni exulanti z válečných let, na rozdíl od Argentiny početnější skupina po roce 1948 a výrazná skupina po roce 1968. Krajané dění je koncentrováno do jihobrazilského státu a města Sao Paulo, kde pracují především dva krajané spolky. Nástupnickou organizací *Slavie*, nejstaršího krajaného sdružení v Latinské Americe, jehož sté výročí bylo připomínáno v roce 1995, je *Uniao Recreativa e Cultural Tchechoslovaco-Brasileira*.

▲ Krajané v Caracasu, Venezuela

Vedle nepočtenějších krajaných komunit bychom mohli hovořit i o komunitách zastoupených toliko stovkami vystěhovalců-igrantů, které se však v latinskoamerickém spektru stejně výrazně prosadily do hospodářského a společenského života svých nových domovských zemí. Tradiční místo náleží Mexiku, kde je část aktivit provázána s *Asociací T. G. Masaryka*. Ta byla ustavena roku 1992, sdružuje občany českého a slovenského původu a navazuje na spolkové dění zastoupené v Mexiku již od třicátých let.

Doc. I. Barteček, Katedra historie FF UP
Dokončení přístě

Bůh stvořil svobodu, člověk otroctví.

Marie A. de Cheniér (* 30. 10. 1762)

Vše skutečně užitečné lze mít za málo peněz, jenom to přebytečné stojí hodně.

Alex Munthe (* 31. 10. 1857)

Kde v dnešním světě hledat religio, arbitra pravdy?

Na téma „Proměny vztahu mezi vírou a náboženstvím“ přednášel (17. 10.) ve Velkém sále arcibiskupské kurie v Olomouci prof. Tomáš Halík, prezident České křesťanské akademie.

Co si máme představit pod pojmem náboženství?

Definice, kterých je neschůdně, se neshodnou. Lze je zhruba rozdělit na dvě části: náboženství jakožto předmět nebo náboženství vnímané jako úloha. Prof. T. Halík je zastáncem druhé definice. Z tohoto hlediska se můžeme dívat na náboženství jako na kulturní antropologickou konstantu, na něco, co prochází dějinami lidstva od počátku a zřejmě bude lidstvo provázet stále. Konkrétní podoby náboženství se budou ovšem měnit a v dějinách se také pronikavě mění, vysvětlil plněmu sálu prof. Halík. Pojem náboženství je specifickým evropského prostoru, v neevropských kulturách totiž neexistuje přímý ekvivalent. Představa, že existuje celá řada náboženství a že křesťanství je jedním z těchto systémů, je poměrně moderní koncept, jenž si vymysleli teologové a filozofové v 17. stol. V této době je zřejmý původ termínu náboženství. Středověk a doba ještě starší chápou tímto slovem zcela něco jiného.

Středověk spíše používal pojem víra.

Ta je ale něco jiného než náboženství. Víra je něco hlubšího, než se sdělit, než se zdědit, nenese se tradicí. Je to osobní rozhodnutí. Naopak pojem náboženství – religio, byl-li používán, pak rozhodně v jiném slova smyslu. Byl používán zejména k označení jisté dodatkové ctnosti, ctnosti spravedlnosti. Nenahradil ale základní božskou ctnost, víru. Pojem religio, původně římský, tedy znamenal všechno, co drží společnost pohromadě. Byl to státem schválený kult bohů, který země uznávala. Obětovat jim nebo uctívat je bylo spíše projevem loajality společnosti vůči státu (proto byl také v Athénách odsouzen jako politický zločinec Sokrates, jenž nevěřil v bohy, které uznával stát). *Religio antické se z velké části blíží tomu, čemu se v moderní době říká občanské náboženství. Religio chápeme tedy jako sílu, která integruje společnost*, vysvětlil prezident České křesťanské akademie. Dnešní sociologové bádají nad tím, i když trochu v jiném slova smyslu, že každý stát má něco takového, co uznává jako posvátné. Příkladem může být USA. Ta má nevyzpytené náboženství, díky němuž se některé věci chápou jako posvátné, kupř. náboženská tolerance či americká vlajka, úřad prezidenta, senát, jimiž se vyjadřuje společný základ americké společnosti.

Kde hledat nové religio?

V období moderny křesťanská víra, zejména teologie, přestává být schopna vyjádřit nové prožitky, zkušenosti a pohled na svět. Křesťanství ztrácí religio, už to není jazyk, kterým lidé komunikují. Teologie se tak po dlouhou dobu stává jakýmsi mrtvým jazykem. Novým společným jazykem se zhruba od 17. stol. do poloviny 20. stol. stala věda, která začala hrát integrativní roli, a stala se arbitrem pravdy. *Domnívám se ale, že dnes už tuto roli nehraje. Je natolik abstraktní, specializovaná, složitá, nenabízí obraz světa jako např. kdysi newtonovská fyzika*, řekl prof. Halík a dodal: *Co je tedy dnešním religio? Ucházely se už o něj fašismus, marxismus, komunismus. Domnívám se ale, že jsou to média.* Podle prof. Halíka totiž média naplňují mnoho z těch tradičních rolí náboženství. Nabízejí určitou interpretaci, společnou zkušenost, jisté prostředí, jímž lidé vnímají jednotlivé sektory světa. Média nabídlu jakýsi pohled na svět. A křesťanství? To dnes stojí před prahem dalšího vývoje. Prof. T. Halík se domnívá, že křesťanství nebude jen ideou, světovým názorem. Křesťanství by podle něj mělo rozvinout jiné, nové dimenze spirituality, po které dnešní člověk prahne, nebo sociální etiky, solidarity s lidmi. Tyhle prvky by se měly pravděpodobně rozvinout v křesťanské víře. V druhém tisíciletí převažovala monokulturnost v křesťanství, třetí tisíciletí možná bude charakteristické spíše pluralitou. *Nemyslím si ale, že by se křesťanství mohlo opět stát tím religio, integrativním prvkem*, řekl závěrem.

M. Hronová

Únor 1948 a tzv. studijní prověrky na Univerzitě Palackého v Olomouci /6/

Snahu o „vyakčnění“ vynikajícího olomouckého pediatra Antonína Moresa zdůvodňoval AV Zemských ústavů následujícími „přechyby“: „Projevil negativní stanovisko k odborové organizaci tím, že vystoupil z ÚRO, veřejně v elektrice v přítomnosti dr. Nešpora (tj. olomouckého archiváře Václava Nešpora – poznámka autora) nadával na vládu a mluvil o teroru, profesoru Hádlíkovi řekl, aby spěchal se stavbou psychiatrie, protože jí bude třeba pro internaci naší vlády.“ První dvě obvinění pokládal Mores za zcela banální věci, ke svým výročkům o případné internaci Gottwaldovy vlády na olomoucké psychiatrii se však otevřeně přihlásil. K těmto slovům, proneseným v rozhovoru se svým bývalým spolupráčkem Hádlíkem v žertovném tónu, jej přiměla katastrofální situace v zásobování dětským prádlem a plenami na klinice, kterou vedl. „Bylo to v době, kdy už přes několikrát sliby o dodání prádla a plen pro malé děti jsem byl denním svědkem, jak matky mající zabalené děti do roztrhaných hader místo plen nařikaly a hubovaly na to. Jako dětský lékař jsem se cítil oprávněn na to nadávat těž, protože matky i při nejlepší vůli nemohly zachovávat osobní čistotu dětí, jaká je bezpodmínečně nutná k jejich zdárnému tělesnému prospívání.“ A. Mores však na LF UP i nadále zůstal, pravděpodobně jej zachránila vysoká odborná úroveň zvyrazněná širokým věhlasem jeho pediatrické specializace a praxe. Dlužno také zdůraznit, že Mores se těšil jednoznačné a otevřeně deklarované podpoře ze strany studentů. V prosinci 1948 oznámil veřejně Spolek posluchačů LF, že „nemá nic společného s rozvrtnými živly, kteří chtějí rušit klid na fakultě výhrůžnými vzkazy některým členům sboru (prof. Rapantovi a primáři Moresovi), a že budou podporovat profesory v konání jejich povinností“. Tento studentský protest je jediným důkazem rezistence studentských spolků po únoru 1948 vůči opatření ze strany akčních výborů. Současně také dokládá vyhrcozenou situaci na Lékařské fakultě UP, kde se spojování tohoto či onoho politického habitusu s reálnou profesní odbornou a vědeckou úrovní jevílo politicky nezajímavým studentům jako obzvlášť nesmyslné a absurdní.

Jirímu Bočkovi udělil AV UP nejprve přísnou důtku, pravděpodobně opět za jeho v této době neuvážené výroky. Proti tomuto trestu se však opět ostře ohradil AV Zemských ústavů, eufemisticky skrytý pod protest „lékařského personálu Zemských ústavů a UP v Olomouci“. Nato ke konci března 1948 AV UP odvolal své původní usnesení a rozhodl ukončit Bočkův služební

poměr k 31. srpnu 1948. „Podle sdělení totiž, jež je obsahem protestu, je MUDr. Jiří Boček politicky nespolehlivý. Neprojevil dostatečné pochopení pro nově lidové demokratické uspořádání státu nebo pro jeho závazky vůči slovanským státům. Projevoval negativní postoj k systému lidové správy a ztotožňoval se s názory reakčních politiků. Šířil pomluvy „o vedoucích politikách“, zdůvodnil svoji revokaci svého usnesení AV UP, MUDr. J. Boček odešel pracovat do nemocnice ve Šternberku a již v říjnu 1949 se pokusil na LF UP se opět vrátit. Přes kladné stanovisko vedení LF UP, Fakultní nemocnice, odborové organizace a dokonce ještě existujícího AV UP však jeho návrat z nám neznámých příčin zamítl olomoucký Krajský národní výbor. Indicie napovídají, že zamítnutí návratu J. Bočka na olomouckou univerzitu nebylo nic jiného než osobní msta jednoho z funkcionářů AV Zemských ústavů, který po zřízení KNV v Olomouci zde zastával důležitý post vedoucího zdravotního odboru.

Nátlaku ze strany radikálů lékařské sekce AV UP a AV Zemských ústavů nakonec neodolal ani prof. Jaroslav Pojer, který se sám vzdal pověření přednáškami ze všeobecné patologie na konci zimního semestru 1948/1949. Při své rezignaci před fakultním sborem lékařské fakulty 27. 1. 1949 však neopomněl zdůraznit tento tlak na svoji osobu i smutnou skutečnost, že odchází z olomouckého pracoviště velmi nerad. Námitky se vyskytly také vůči prof. Rostislavu Košťálovi, přednášejícímu lékařskou a experimentální fyziku. Tady svoji úlohu měla sehrát údajná nedostatečná odborná úroveň a kvalifikace jmenovaného. Za Košťála se však postavili jak mimouniverzitní odborníci, tak Vladimír Rapant a Gustav Lejhanec z LF UP, jež vydatně podporoval sám rektor J. L. Fischer. Tlak na Košťálův odchod však eskaloval univerzitní výbor KSC ve spolupráci s fakultní organizací KSC na LF UP a zdejšími akčními výbory stížností na Ústředním akčním výboru Národní fronty v Praze a na Ministerstvu školství a osvěty. Košťál tak byl nucen ve druhé polovině roku 1949 Lékařskou fakultu opustit prokazatelně z politických důvodů, které ovšem blíže nedokážeme specifikovat. Rektor Fischer se na Ministerstvu školství a osvěty ještě přimlouval za Košťálovo umístění v některém státním vědeckém ústavu, protože pokládal Košťálova perzekuci tohoto druhu za neopodstatněnou.

PhDr. P. Urbášek, ředitel Archivu UP
Pokračování příště

Diskuse, názory, ohlasy

Vážená paní Bc. Milada Hronová
Jakub Korda
Žurnál UP

Vážení,

Vámí navrhovaný termín* setkání v pondělí 21. 10. 2002 není možný – jsem v tuto dobu na MŠMT ČR (situace vznikla vinou hromadné havárie cestou do Prahy dne 15. 10. 2002, jejímiž účastníky jsme rovněž byli). Není také vhodný z hlediska uvedení záležitosti v pravidlé a ověřené podobě v dalším čísle Žurnálu UP.

K prezentaci problematiky jezuitského konviktu v Žurnálu č. 4 mám zásadní připomínky, obsahuje účelová tvrzení, polopravdy až nepravdy, které poškozují dobrou pověst vedení PdF UP a odvádějí pozornost akademické obce od samé podstaty problémů. Je samozřejmě na Vás, abyste tento stav jako redakce časopisu objektivně zvažili.

Naše snaha je ukončit sporné problémy kolem konviktu jasným stanoviskem v co nejkratším čase. Jasnou podporu stanoviska uměleckých kateder ve

smyslu zachování prázdného nádvoří i ve smyslu nedokončenosti stavby jsem jasně deklaroval již před prázdninami, stejně tak jsem řekl své jasné neklauzaci budovy i dočasné instalaci sochy na nádvoří. Poslední slovo v duchu platných předpisů a zvyklostí má samozřejmě paní rektorka.

Doc. J. Šteigl, CSc., děkan PdF UP

Pozn. red.: Redakce si není vědoma, že by ve své činnosti šířila „účelová tvrzení, polopravdy až nepravdy“. Jejím záměrem je naopak zprostředkovávat informace z příslušných zdrojů, a napomáhat tak přehledně komunikaci uvnitř i vně univerzity. Tomu odpovídá i permanentně nabízená (a jen zřídka využitá) možnost publikovat všechny – i oponentní – názory a stanoviska členů akademické obce a zaměstnanců UP.

* Termín byl navržen redakcí na žádost děkana PdF UP o schůzku s redaktorkou ŽUP M. Hronovou a manažerem UC J. Kordou.

29. ŘÍJNA
Prof. L. Kundera: *O překládání děl básnických a dramatických*. Přednáška. Katedra germanistiky FF UP, posluchárna č. 8, od 11.30 do 13 hod.

Mgr. J. Kühř (PřF UP): *Direktní součiny DR1 – monoidů*. Seminář z univerzální algebry a uspořádání množin. Pořádá Katedra algebry a geometrie, 13 hod., posluchárna č. 301 v Olomouci-Hejčíně, Tomkova 40.

Hry a zábava ve staré Číně. V rámci programu Měsíce Číny a Japonska bude hovořit L. Olivová, 18 hod., klubovna VMO.

30. ŘÍJNA
3x0 (Olomoucké otolaryngologické odpoledne). Seminář. Pořádá klinika LF UP, Divadlo hudby Olomouc.

Doc. E. Fuchs, CSc.: *Jak matematika popsala „nepopsatelný“ chaos*. Didaktický seminář. Katedra matematiky PdF UP, Žižkovo nám. 5, posluchárna P 25, 14 hod.

Mgr. Marek Junek (Národní muzeum Praha – KH FF UP): *Anton Štefánek – Budování školství na Slovensku v letech 1918–1924*. Doktorské čtení. Katedra historie FF UP, seminární pracovna č. 1, 15 hod.

Čtení z románu „Jin Ping Mei“ – necenzurované čtení z erotického románu. V rámci programu Měsíce Číny a Japonska bude předčítat Zuzana Li, 18 hod., literární kavárna Betánie.

31. ŘÍJNA
Tónová čínština – jazyk zpěvný? V rámci programu Měsíce Číny a Japonska bude hovořit H. Trísková. FF UP, Křížkovského 8, 13 hod.

PhDr. Vladimír Goš (Slezská univerzita Opava): *...i ten ložtický hrnec stříbrem okovaný...* Přednáška. Pořádá Katedra dějin umění FF UP, velký konferenční sál UC UP, 15 hod.

Večer poezie a hudby, 18.30 hod., Muzeum umění Olomouc.

-red-

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Výzkumná centra – cesta, jak obstát v Evropě

Skutečně kvalitní centra dnes získávají dodatečné finanční prostředky ve formě zahraničních grantů v ostré soutěži s mnoha zahraničními pracovišti. Na těchto grantech však nelze stavět dlouhodobý program. Má-li se zachovat pracně budované tvůrčí prostředí našich výzkumných center, je nutné pokračovat v jejich podpoře i po skončení plánovaného období. Pokud nebude zajištěna kontinuita financování, hrozí rozpad úspěšných vědeckých týmů.

Že nejde o plané obavy, je patrné i z toho, že mnozí pracovníci center dostávají lukrativní nabídky ze zahraničních pracovišť. Odchodu takových špičkových vědeckých pracovníků se dá čelit pouze nabídkou podmínek alespoň trochu srovnatelných se zahraniční konkurencí.

Nemyslíme si samozřejmě, že by současná výzkumná centra měla pokračovat nějak automaticky. Je naprosto nutné, aby vědecká úroveň a produktivita každého z nich byla co nejvyšší a periodicky prověřována pokud možno náročnými experty z vyspělých zemí a aby podpora těm centrům, která náročným požadavkům nevyhoví, byla zastavena. Pokračovat by měla jen ta opravdu nejlepší. (P. Hobza, V. Pačes, AV ČR: *Výzkumná centra – cesta, jak obstát v Evropě*, *Lidové noviny*, 19. 10. 2002, str. 22.)